

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Vecāku atbildība – bērna aizgādība un saziņas tiesības

Nīderlande

1 Kāda ir juridiskā termina „vecāku atbildība” praktiskā nozīme? Kādas tiesības un pienākumus personai uzliek vecāku atbildība?

Termins “vecāku atbildība” nozīmē vecāku varu pār nepilngadīgu bērnu un atbildību par bērna audzināšanu un aprūpi.

Civillkodeksa 1. grāmatas (*Burgerlijk Wetboek*) 247. pantā šai sakarā noteikts šādi:

“1. Vecāku vara ir vecāku pienākumi un tiesības rūpēties par savu nepilngadīgo bērnu un audzināt viņu.

2. Rūpes un audzināšana nozīmē rūpēties un uzņemties atbildību par bērna garīgo un fizisko labklājību un drošību un bērna personības attīstības veicināšanu. Vecākiem aizliegts izmantot emocionālu vai fizisku vardarbību vai citādu pazemojošu attieksmi bērna aprūpē un audzināšanā.

3. Vecāku vara ietver vecāka pienākumu veicināt bērna saiknes ar otru vecāku veidošanos.

4. Bērnām, pār kuru vecākiem ir kopīga aizgādība, ir tiesības uz to, lai pēc laulības izbeigšanās, kuras iemesls nav laulātā nāve, pēc laulāto atšķiršanas vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanās, kuras iemesls nav partnera nāve, vai pēc kopdzīves pārtraukšanas, ja ir sniegts paziņojums saskaņā ar 252. panta 1. punktu, viņu vienādi aprūpētu un audzinātu abi vecāki.

5. Šā panta 4. punkta īstenošanas nolūkā vecāki vienošanās dokumentā vai vecāku varas īstenošanas plānā var ņemt vērā praktiskus šķēršļus, kas var rasties saistībā ar laulības izbeigšanos, kuras iemesls nav laulātā nāve, saistībā ar laulāto atšķiršanu vai reģistrētu partnerattiecību izbeigšanos, kuras iemesls nav partnera nāve, vai saistībā ar kopdzīves pārtraukšanu, ja ir sniegts paziņojums saskaņā ar 252. panta 1. punktu, taču tikai tad un tik ilgi, ja un kamēr attiecīgie šķēršļi pastāv.”

2 Kam parasti tiek piešķirta vecāku atbildība par bērnu?

Vecākiem ir tiesības un pienākumi aprūpēt un audzināt savu bērnu. Taču ir noteikti izņēmumi.

3 Vai vecāku vietā var iecelt citu personu, ja vecāki nespēj vai nevēlas uzņemties vecāku atbildību par savu bērnu?

Ja vecāki nevēlas vai nespēj īstenot vecāku varu vai atbildību, tiesa vecāku varu var piešķirt citai personai.

4 Kā tiek risināts jautājums par vecāku turpmāko atbildību, ja vecāku laulība tiek šķirta vai ja vecāki vairs nedzīvo kopā?

Pēc laulības šķiršanas abi vecāki saglabā vecāku varu pār viņu bērniem. Abi vecāki arī turpmāk ir atbildīgi par bērnu aprūpi un audzināšanu. Taču ir noteikti izņēmumi. Ir iespējami gadījumi, kad tiesa, pamatojoties uz iesniegumu, piešķir aizgādību vienam vecākam. Vecāku stāvokli (šis jēdziens pēc definīcijas nav tas pats, kas vecāku vara) un ar to saistītās tiesības un pienākumus vecāku varas īstenošanas plānā, ko sagatavo laulības šķiršanas gadījumā, var reglamentēt citādi.

5 Ja vecāki noslēdz vienošanos par vecāku atbildību, kādas formalitātes ir jāievēro, lai šī vienošanās būtu juridiski saistoša?

Laulības šķiršanas gadījumā vienošanos iekļauj vecāku varas īstenošanas plānā, ko izvērtē tiesa. Tiesa šķir laulību.

Sk. arī: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-scheiden-of-uit-elkaar-gaan>

6 Kādi ir alternatīvie konflikta ārpustiesas risināšanas līdzekļi, ja vecāki nevar vienoties par vecāku atbildības jautājumu?

Mediācija sniedz iespēju atrisināt vecāku strīdus.

7 Kādus jautājumus attiecībā uz bērnu var izlemt tiesnesis, ja vecāki iesniedz lietu tiesā?

Tiesas lēmums aptver visus vecāku varas īstenošanas plāna aspektus, tostarp aizgādību, pienākumu sadali attiecībā uz bērna aprūpi un audzināšanu, kā arī bērna dzīvesvietas izvēli.

8 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu viena vecāka atsevišķā aizgādībā, vai tas nozīmē, ka viens no vecākiem var izlemt visus jautājumus attiecībā uz bērnu, iepriekš nekonsultējoties ar otru vecāku?

Nē. Vecākam, kura aizgādībā ir bērns, ir pienākums otru vecāku informēt par būtiskiem jautājumiem par bērnu [HM-B1] un viņa mantu, kā arī apspriesties ar otru vecāku par lēmumiem, kas attiecas uz bērnu. Taču galīgo lēmumu pieņem vecāks, kura aizgādībā bērns atrodas.

9 Ja tiesa nolēmj nodot bērnu abu vecāku kopējā aizgādībā, ko tas nozīmē praktiski?

Tas nozīmē, ka abiem vecākiem ir vienādas tiesības un pienākumi, proti, tādi paši, kā vecākam, kura aizgādībā ir bērns (sk. 1. jautājumu), izņemot ja vecāki vecāku varas īstenošanas plānā ir vienojušies par atšķirīgu pienākumu sadali attiecībā uz bērna aprūpi un audzināšanu.

10 Kurā tiesā vai iestādē ir jāvērtē ar iesniegumu par vecāku atbildību? Kādas formalitātes ir jāievēro un kādi dokumenti jāpievieno iesniegumam?

Lai iegūtu aizgādību pār bērnu, tiesā, kuras jurisdikcijā ir bērna dzīvesvieta, ir jāiesniedz pieteikums. Iesniedzamais dokuments ir atkarīgs no vecāka un bērna situācijas. Informācija par nepieciešamajiem dokumentiem ir pieejama sadaļā **Reglaments (procesreglement)** — aizgādība un saskarsme (*Gezag en omgang*). Šai sakarā var palīdzēt jurists.

11 Kāda kārtība ir jāievēro šajos gadījumos? Vai ir iespējams lietu risināt paātrinātā kārtībā?

Minētajās situācijās īpašas procedūras netiek izmantotas. Jā, ir iespējams piemērot procedūru attiecībā uz pagaidu pasākumiem.

12 Vai ir iespējams saņemt juridisku palīdzību, lai segtu tiesas izdevumus?

Jā, juridisko palīdzību ir iespējams saņemt, taču ir jāievēro konkrēti nosacījumi. **Plašāka informācija** par šo jautājumu ir pieejama Juridiskās palīdzības padomes (*Raad voor Rechtsbijstand*) tīmekļa vietnē.

13 Vai lēmumu par vecāku atbildību ir iespējams pārsūdzēt?

Jā, pārsūdzības var iesniegt Apelācijas tiesā (*gerechtshof*).

14 Dažos gadījumos varbūt ir jāvērtē tiesā vai citā iestādē, lai panāktu, ka lēmums par vecāku atbildību tiek izpildīts. Kāda kārtība ir jāievēro šādos gadījumos?

Šādā gadījumā piemēro parasto tiesas procedūru.

15 Kas man jādara, lai panāktu, ka šajā dalībvalstī tiek atzīts un izpildīts lēmums par vecāku atbildību, ko ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa?

Lielākoties nav jāveic nekādas darbības. Tas notiek automātiski, ja dalībvalsts piemēro Regulu “Brisele IIa”. Šo regulu piemēro visās Eiropas Savienības dalībvalstīs, izņemot Dāniju.

16 Kurā šīs dalībvalsts tiesā ir jāvērtē, lai apstrīdētu lēmuma atzīšanu par vecāku atbildību, ja lēmumu ir pieņēmusi citas dalībvalsts tiesa? Kāda procedūra ir piemērojama šādos gadījumos?

Pārsūdzības iesniedz tiesā valstī, kurā pieņemts lēmums.

Nīderlandē, lai iesniegtu pārsūdzību ģimenes lietā, ir nepieciešama jurista palīdzība. Jurists var iesniegt pārsūdzību Apelācijas tiesas [kancelejā](#). Pēc tiesas sprieduma pieņemšanas ģimenes lietā, jurists trīs mēnešu laikā var iesniegt pārsūdzību. Apelācijas tiesa stingri ievēro šo termiņu. Datums, kurā kancelejā tiek saņemts pieteikums pārsūdzības iesniegšanai, tiek uzskatīts par oficiālo datumu, kad iesniegta pārsūdzība.

17 Kādus tiesību aktus piemēro tiesa, izskatot lietu par vecāku atbildību, ja bērns vai lietā iesaistītās puses nedzīvo šajā dalībvalstī vai ja tiem ir dažādas valstspiederības?

Nīderlandes tiesās piemēro tikai Nīderlandes tiesību aktus.

Lapa atjaunināta: 01/10/2019

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.